

W tej części przedstawiono zarys informacji na temat poszczególnych źródeł prawa w Luksemburgu.

Źródła prawa

Międzynarodowe źródła prawa

Wielkie Księstwo Luksemburga jest związane międzynarodowymi traktatami wielostronnymi i dwustronnymi. Poza zobowiązanymi, jakie akty te nakładają na państwo luksemburskie w jego stosunkach z innymi państwami, niektóre z tych traktatów stanowią źródło prawa dla osób fizycznych (na przykład obywatele Unii mogą bezpośrednio korzystać ze swobody przemieszczania się na podstawie traktatów unijnych).

Umowy międzynarodowe

Są to międzynarodowe umowy i porozumienia zawarte między Wielkim Księstwem Luksemburga a państwami trzecimi. Przykładami takich umów są: Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisana w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., lub traktaty Beneluksu, podpisane w Hadze w dniach odpowiednio 3 lutego 1958 r. i 17 czerwca 2008 r., które są wiążące dla Belgii, Niderlandów i Luksemburga.

Prawo Unii

Prawo Unii obejmuje same traktaty unijne, a także przepisy prawa wtórnego zawarte w aktach przyjmowanych przez instytucje Wspólnoty Europejskiej i Unii Europejskiej: dyrektywach, decyzjach, rozporządzeniach, opiniach i zaleceniach.

Krajowe źródła prawa

Przepisy konstytucyjne

Konstytucję Wielkiego Księstwa Luksemburga ogłoszono w dniu 17 października 1868 r. Ustanowiony w 1868 r. system konstytucyjny jest bardzo zbliżony do systemu ustanowionego w konstytucji belgijskiej z 1831 r. Pomijając liczne różnice dotyczące szczegółów, w odniesieniu do zasad ogólnych można bez zastrzeżeń korzystać z prac poświęconych belgijskiemu prawu konstytucyjnemu. Pomimo licznych zmian w konstytucji, jakie wprowadzono od czasu jej ogłoszenia, obecny tekst zasadniczo nadal odpowiada treści ogłoszonej w 1868 r.

Konstytucja Luksemburga jest konstytucją sztywną, co oznacza, że w przypadku wprowadzania zmian wymagana jest specjalna procedura, która jest bardziej złożona niż zwykła procedura ustawodawcza. Zmiana konstytucji wymaga przeprowadzenia dwóch kolejnych głosowań w luksemburskim parlamencie (Chambre des Députés) i uzyskania większości co najmniej dwóch trzecich oddanych głosów; głosowanie przez pełnomocnika jest niedopuszczalne. Wymagane dwa głosowania muszą odbyć się w odstępie co najmniej trzech miesięcy.

Jeżeli w ciągu dwóch miesięcy od daty pierwszego głosowania ponad jedna czwarta deputowanych lub 25 000 wyborców złoży odpowiedni wniosek, tekst przyjęty przez parlament w pierwszym czytaniu poddaje się pod referendum. W takim przypadku nie przeprowadza się drugiego głosowania i zmianę przyjmuje się wyłącznie wówczas, gdy uzyska ona większość oddanych ważnych głosów.

Przepisy ustawowe

Mianem ustaw określa się normy prawne uchwalane przez parlament i ogłaszane przez Wielkiego Księcia. Luksemburski ustawodawca w sposób niezależny decyduje o ogólnej formie, jaką chce nadać prawu administracyjnemu, chyba że jego swobodę ogranicza przepis konstytucji lub prawa międzynarodowego.

Przepisy wykonawcze

Nie ulega wątpliwości, że ustawy nie mogą regulować każdej kwestii w najdrobniejszych szczegółach. Ponadto korzystanie ze stosunkowo skomplikowanej procedury ustawodawczej nie zawsze jest odpowiednim rozwiązaniem, na przykład w przypadku stanowienia prawa w dziedzinie, która wymaga częstej zmiany przepisów.

W takiej sytuacji Wielki Książę wydaje rozporządzenie (*règlement grand-ducal*), które jest aktem wykonawczym do ustawy. Konstytucja luksemburska powierza bowiem Wielkiemu Księciu zadanie wydawania rozporządzeń i zarządzeń koniecznych do wykonywania ustaw.

Jakie są ewentualnie pozostałe źródła prawa i jaka jest ich moc prawna?

Orzecznictwo

Uznanie orzecznictwa za źródło prawa wiąże się z pewnymi trudnościami. W prawie luksemburskim nie uznaje się bowiem „zasady precedensu” stosowanej w systemach prawnych opartych na modelu *common law*, a sądy zasadniczo nie są związane wyrokami wydanymi w innych, nawet bardzo podobnych sprawach. Co więcej, sędziom zabrania się orzekania w oparciu o zasady ogólne, a zatem wydawane przez nich orzeczenia muszą zawsze ograniczać się do konkretnej sprawy.

W praktyce przedstawienie w toku postępowania orzeczeń wydanych w podobnej sprawie ma jednak duże znaczenie. Ponadto, jeżeli dany akt można poddać różnej wykładni, władza sędziego jest niezaprzeczalnie większa, ponieważ może on kształtować prawo poprzez jego wykładnię.

Orzecznictwo międzynarodowe

Wielkie Księstwo Luksemburga uznaje bezpośrednią władzę szeregu sądów międzynarodowych, m.in. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z siedzibą w Strasburgu.

Orzecznictwo unijne

Zgodnie z art. 267 TFUE orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydane w trybie prejudycjalnym wiąże sądy krajowe. Tryb ten umożliwia sądom krajowym zwrócenie się do Trybunału Sprawiedliwości przed wydaniem orzeczenia o rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących stosowania przepisów prawa Unii, na które mogą się powoływać jednostki występujące przed tymi sądami.

Orzecznictwo krajowe

Co do zasady wyroki sądów wydane w postępowaniach cywilnych i gospodarczych korzystają z wyłącznie względnego przymiotu powagi rzeczy osądzonej: wyroki te są wiążące dla stron postępowania, ale nie powodują zmiany struktury prawa.

Dotyczy to również większości orzeczeń sądów administracyjnych. W drodze wyjątku, w przypadku wniesienia do Sądu Administracyjnego Pierwszej Instancji (Tribunal administratif) lub Trybunału Administracyjnego (Cour administrative) skargi dotyczącej aktu regulacyjnego (*acte réglementaire*), wyrok lub postanowienie w tej sprawie mają powszechne zastosowanie i ogłasza się je w Dzienniku Urzędowym Wielkiego Księstwa Luksemburga (Mémorial). Również wyroki Trybunału Konstytucyjnego (Cour constitutionnelle) mają powszechne zastosowanie i ogłasza się je w Dzienniku Urzędowym Wielkiego Księstwa Luksemburga (Mémorial).

Ogólne zasady prawa

Wśród zasad wynikających z orzecznictwa warto zwrócić uwagę w szczególności na kategorię ogólnych zasad prawa, definiowanych jako „normy prawne wiążące dla organów administracji, których istnienie potwierdza orzecznictwo sądów”.

Hierarchia norm

W prawie krajowym obowiązuje hierarchia źródeł prawa. Najważniejszym źródłem prawa jest konstytucja, zaś kolejne miejsca w hierarchii zajmują ustawy i rozporządzenia.

W braku jakichkolwiek przepisów konstytucyjnych w tym względzie stanowisko luksemburskiego prawa w kwestii stosunku prawa międzynarodowego do prawa krajowego wynika wyłącznie z orzecznictwa.

Orzecznictwo luksemburskie w tym zakresie kształtuje się od początku lat 50. XX w., kiedy to najpierw Sąd Kasacyjny (Cour de Cassation), a następnie Rada Stanu (Conseil d'Etat) zasygnalizowały odejście od wcześniejszego stanowiska, zgodnie z którym ocena zgodności ustaw z umowami międzynarodowymi przez sądy była niemożliwa ze względu na zasadę trójpodziału władzy.

Zgodnie z przełomowym orzeczeniem Rady Stanu z 1951 r. „umowa międzynarodowa włączona do ustawodawstwa krajowego w drodze ustawy o zatwierdzeniu jest prawem wyższej rangi, nadrzędnym w stosunku do prawa wywodzącego się z woli organu krajowego. W związku z tym w przypadku kolizji między postanowieniami umowy międzynarodowej a późniejszymi przepisami prawa krajowego prawo międzynarodowe musi mieć pierwszeństwo przed prawem krajowym” (Rada Stanu, 28 lipca 1951 r., Pas. lux. t. XV, s. 263).

Sformułowanie zawarte w tym orzeczeniu jest w oczywisty sposób bardzo ogólne, ponieważ stwierdza się w nim, nie dokonując żadnego rozróżnienia, że normy międzynarodowe mają pierwszeństwo przed prawem wywodzącym się z woli organu krajowego. Sądy luksemburskie nigdy nie opowiedziały się jednak wyraźnie za nadrzędnością norm międzynarodowych nad konstytucją.

Należy zauważyć, że w czasie wprowadzania zmiany konstytucji w 1956 r. zgromadzenie konstytucyjne wyraźnie odrzuciło rządowy projekt ustawy, w którym stwierdzono, że „przepisy prawa międzynarodowego stanowią element krajowego porządku prawnego. Mają one pierwszeństwo przed krajowymi ustawami oraz wszelkimi innymi przepisami krajowymi”. W komentarzu do tych artykułów stwierdzono wyraźnie, że to ostatnie sformułowanie powinno obejmować przepisy konstytucyjne.

Mimo to Rada Stanu w sposób dorozumiany uznała to pierwszeństwo w opinii z dnia 26 maja 1992 r. w sprawie projektu ustawy o zatwierdzeniu Traktatu o Unii Europejskiej. W dokumencie tym Rada Stanu sugeruje bowiem, iż „należy pamiętać, że zgodnie z zasadą hierarchii norm prawnych prawo międzynarodowe ma pierwszeństwo przed prawem krajowym, a w przypadku kolizji sądy uchylają prawo krajowe na rzecz Traktatu. Mając na uwadze, jak istotne jest unikanie sprzeczności między naszym prawem krajowym a prawem międzynarodowym, Rada Stanu wzywa do dokonania w odpowiednim terminie stosownej zmiany konstytucji, aby zapobiec tego rodzaju niezgodności”. Wydaje się zatem, że Wielkie Księstwo Luksemburga przyjęło zdecydowany model internacjonalistyczny.

Ten stan rzeczy jest bez wątpienia techniczną konsekwencją braku kontroli konstytucyjności ustaw w Luksemburgu. Zgodność ustaw z konstytucją bada Trybunał Konstytucyjny. Do Trybunału nie można w rzeczywistości skierować sprawy dotyczącej zgodności z konstytucją ustawy o zatwierdzeniu umowy międzynarodowej.

W systemie prawnym Luksemburga Trybunał Konstytucyjny może stwierdzić niekonstytucyjność ustaw, które są sprzeczne z konstytucją. Luksemburski sąd powszechny lub administracyjny może skierować sprawę do Trybunału Konstytucyjnego wówczas, gdy – w kontekście toczącego się przed tym sądem postępowania – podniesiono kwestię konstytucyjności. Nie ma możliwości bezpośredniego wniesienia sprawy do Trybunału.

Możliwe jest również wniesienie do Sądu Administracyjnego Pierwszej Instancji – z możliwością wniesienia środka zaskarżenia do Trybunału Administracyjnego – o unieważnienie niezgodnych z prawem aktów regulacyjnych (*actes réglementaires*). Taką skargę można jednak wnieść wyłącznie w terminie trzech miesięcy od daty ogłoszenia tego rodzaju aktu. Jeżeli po upływie tego terminu strona postępowania toczącego się przed sądem powszechnym lub administracyjnym podniesie kwestię zgodności z prawem aktu regulacyjnego, sąd nadal ma możliwość uchylecia tego aktu na korzyść ustawy, ale – inaczej niż w przypadku bezpośredniej skargi, którą można wnieść w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia – orzeczenie to nie ma powszechnego zastosowania.

Wejście w życie na gruncie krajowym przepisów/postanowień zawartych w aktach o charakterze ponadnarodowym

Umowy międzynarodowe

Konstytucja luksemburska jest wyjątkowo zwięzła, jeżeli chodzi o uregulowanie procedury zatwierdzania umów międzynarodowych, ponieważ ogranicza się do stwierdzenia, że „umowy międzynarodowe nie wchodzą w życie, dopóki nie zostaną zatwierdzone przez ustawę i ogłoszone na zasadach przewidzianych dla ogłaszania ustaw”.

Wielkie Księstwo Luksemburga jest państwem o tradycji monistycznej. Innymi słowy, umowa międzynarodowa obowiązuje w taki sam sposób jak przepis krajowy Wielkiego Księstwa Luksemburga, bez konieczności jej transpozycji w jakikolwiek sposób.

Treść ustawy o zatwierdzeniu jest zatem bardzo krótka i zasadniczo ogranicza się do jednego artykułu, zgodnie z którym „niniejszym zatwierdza się” przedmiotową umowę. Taka ustawa nie ma treści normatywnej. Ustawa o zatwierdzeniu zatwierdza umowę międzynarodową, ale jej nie transponuje; jej celem jest wyłącznie upoważnienie rządu do przystąpienia do ratyfikacji takiej umowy.

Ustawę o zatwierdzeniu uchwała parlament w drodze zwykłej procedury ustawodawczej. Tego rodzaju ustawę uchwała się zwykle bezwzględną większością głosów, z wyjątkiem sytuacji, w której umowa międzynarodowa wiąże się z przekazaniem uprawnień (zob. poniżej). Od czasu zmiany konstytucji luksemburskiej, której dokonano w 1956 r., zawiera ona wyraźny przepis umożliwiający przekazywanie uprawnień organizacjom międzynarodowym w drodze umowy międzynarodowej. Art. 49*bis* konstytucji stanowi, że „[w]ykonywanie uprawnień zastrzeżonych przez Konstytucję dla władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędziowskiej może być czasowo powierzony w drodze umowy międzynarodowej instytucjom podlegającym prawu międzynarodowemu”. Mimo to w art. 37 akapit drugi konstytucji stwierdza się, że umowy międzynarodowe tego rodzaju wymagają zatwierdzenia przez parlament wyraźnie wzmocnioną większością głosów.

O ile nie przewidziano tego wyraźnie, uchwalenie ustawy o zatwierdzeniu nie skutkuje wejściem w życie umowy międzynarodowej w luksemburskim krajowym porządku prawnym. Uchwalenie ustawy o zatwierdzeniu jest warunkiem wejścia w życie tej umowy, które następuje jednak dopiero po ratyfikacji. Ponadto w Luksemburgu, nawet po zatwierdzeniu przez parlament, władza wykonawcza zachowuje pełną swobodę decyzyjną w zakresie ratyfikacji tekstu umowy, przy czym wykonywanie tych uprawnień nie podlega kontroli sądów.

Wejście w życie umowy międzynarodowej w krajowym porządku prawnym wymaga co do zasady spełnienia trzech przesłanek: 1) Wielkie Księstwo Luksemburga musi ratyfikować umowę międzynarodową, 2) umowa ta musi obowiązywać na szczeblu międzynarodowym oraz 3) jej tekst musi zostać ogłoszony w całości w Dzienniku Urzędowym Wielkiego Księstwa Luksemburga (*Mémorial*) w sposób przewidziany dla ustawy.

Należy zauważyć, że ogłoszenie umowy międzynarodowej (którego wymaga art. 37 konstytucji) stanowi wymóg odrębny od wymogu ogłoszenia ustawy o zatwierdzeniu umowy międzynarodowej. Prawdą jest, że w większości przypadków oba warunki spełniane są jednocześnie, tj. tekst umowy międzynarodowej ogłasza się w dzienniku urzędowym (*Mémorial*) niezwłocznie po ogłoszeniu tekstu ustawy. Są to jednak dwa odrębne akty prawne i ich ogłoszenie może odbywać się oddzielnie, ponieważ umowa międzynarodowa nie stanowi integralnej części ustawy o jej zatwierdzeniu.

Normy Unii Europejskiej

Konstytucja luksemburska nie zawiera żadnych szczegółowych przepisów regulujących transpozycję wtórnego prawa Unii Europejskiej do prawa krajowego Luksemburga.

Aktem prawnym stosowanym zwykle do celów wdrażania dyrektyw unijnych jest ustawa uchwalana przez parlament zwykłą większością głosów.

Chociaż co do zasady dyrektywy unijne należy transponować do prawa luksemburskiego w drodze ustawy, zastosowanie oficjalnej ustawy nie jest jednak konieczne w przypadku, gdy dyrektywa dotyczy materii uregulowanej już wcześniej w prawie luksemburskim, które nie jest sprzeczne z tą dyrektywą. W takim przypadku transpozycji można dokonać w drodze rozporządzenia Wielkiego Księcia przyjętego na podstawie ogólnego uprawnienia rządu do wdrażania ustaw wynikającego z art. 33 i 36 konstytucji. *Dokładnie rzecz ujmując*, Wielki Książę wdraża wówczas prawo luksemburskie, nawet jeżeli treść rozporządzenia zaczerpnięta jest faktycznie z dyrektywy unijnej.

Ustawy transponującej dyrektywę nie trzeba uchylać również wówczas, gdy materia podlegająca harmonizacji w drodze dyrektywy jest przedmiotem delegacji ustawowej, na podstawie której parlament powierza rządowi uprawnienie do uregulowania w drodze zwykłych rozporządzeń materii zwykle uregulowanej ustawami.

Parlament stosuje takie rozwiązanie od 1915 r. i w związku z tym rządowi przysługują szerokie uprawnienia regulacyjne w dziedzinie gospodarki i finansów, które – nawet przy braku wyraźnego odniesienia do Unii – umożliwiłyby mu niewątpliwie transpozycję wielu dyrektyw unijnych.

Mimo to obecnie transpozycję dyrektyw unijnych reguluje specjalna ustawa delegująca z dnia 9 sierpnia 1971 r., zmieniona ustawą z dnia 8 grudnia 1980 r., której cel ogranicza się do upoważnienia rządu do wykonywania i zatwierdzania dyrektyw Wspólnot Europejskich w kwestiach dotyczących gospodarki, technologii, rolnictwa, leśnictwa, spraw społecznych i transportu. Na zasadzie odstępstwa od zwykłej procedury regulacyjnej wspomniane rozporządzenia Wielkiego Księcia wymagają zatwierdzenia przez odpowiednią komisję parlamentarną.

Procedura przyjmowania rozporządzeń Wielkiego Księcia charakteryzuje się – podobnie jak procedura ustawodawcza – obowiązkiem przedłożenia przez rząd projektu rozporządzenia do zaopiniowania Radzie Stanu oraz izbom zawodowym (*Chambres professionnelles*). Inaczej jednak niż w przypadku procedury ustawodawczej procedura regulacyjna umożliwia rządowi nieprzeprowadzenie takich konsultacji ze względu na nagłą konieczność przyjęcia zalecanego środka. Rząd nie może jednak skorzystać z takiej możliwości, jeżeli zamierza dokonać transpozycji dyrektywy unijnej w drodze rozporządzenia Wielkiego Księcia. W rzeczywistości ustawa z dnia 9 sierpnia 1971 r. uzupełnia zwykłą procedurę regulacyjną, wprowadzając wymóg z jednej strony obowiązkowego zasięgnięcia opinii Rady Stanu, a z drugiej – zatwierdzenia przez odpowiednią komisję parlamentarną.

W obu przypadkach tekst rozporządzenia Wielkiego Księcia zostaje przyjęty przez Radę Ministrów (*Conseil des ministres*), a następnie podpisany przez właściwego ministra i przedłożony Wielkiemu Księciu w celu ogłoszenia. Rozporządzenie Wielkiego Księcia wchodzi w życie po ogłoszeniu w dzienniku urzędowym (*Mémorial*).

Wejście w życie przepisów krajowych

W Wielkim Księstwie Luksemburga ustawy i rozporządzenia wchodzi w życie dopiero po ich ogłoszeniu w dzienniku urzędowym (*Mémorial*).

Organy uprawnione do przyjmowania przepisów prawa

Normy międzynarodowe

Konstytucja Luksemburga stanowi, że „Wielki Książę zawiera umowy międzynarodowe”. Dodaje się w niej jednak, że „umowy międzynarodowe nie wchodzi w życie, dopóki nie zostaną zatwierdzone przez ustawę i ogłoszone na zasadach przewidzianych dla ogłaszania ustaw”.

Należy zauważyć, że zatwierdzenia wymagają wszystkie umowy międzynarodowe, niezależnie od ich celu, oraz że zatwierdzenia tego udziela się w formie ustawy. Wyjaśnienie to wprowadzono w 1956 r. na wyraźne żądanie Rady Stanu, która uznała, że „takie zatwierdzenie jest powiązane z procedurą stanowienia prawa, ponieważ w konstytucji uznaje się wyłącznie tę jedną procedurę, którą stosuje się do wszystkich rodzajów aktów prawnych wywodzących się z woli parlamentu, w dowolnej materii”.

Normy krajowe

W systemie ustawodawczym Wielkiego Księstwa Luksemburga z **inicjatywą ustawodawczą** może wystąpić **parlament** lub **rząd**.

Prawo inicjatywy przysługujące rządowi nosi nazwę „inicjatywy rządowej” i wykonuje się je poprzez przedstawianie „projektów ustaw” (*projets de loi*).

Prawo inicjatywy przysługujące parlamentowi nosi nazwę „inicjatywy parlamentarnej” i wykonuje się je poprzez przedstawianie „propozycji ustaw” (*propositions de loi*).

Następnie przedmiotowe projekty lub propozycje przedkłada się do zaopiniowania podmiotom, których dotyczą (izby zawodowe), a przede wszystkim

Radzie Stanu. Po uzyskaniu opinii Rady Stanu projekt lub propozycję ustawy przesyła się z powrotem do parlamentu.

Proces uchwalania przepisów prawa

Ustawy

Parlament jest jednoizbowy.

Aby ograniczyć ryzyko impulsywności w systemie jednoizbowym, zgromadzenie konstytucyjne Luksemburga ustanowiło wymóg, zgodnie z którym każdy rządowy projekt ustawy należy co do zasady poddać pod dwa głosowania w odstępie co najmniej trzech miesięcy.

Konstytucja stanowi jednak, że wymóg przeprowadzenia drugiego głosowania (określanego mianem „drugiego głosowania konstytucyjnego”) można znieść, jeżeli „parlament, w porozumieniu z Radą Stanu, obradując na posiedzeniu jawnym, zadecyduje inaczej”.

W tym przypadku Rada Stanu pełni bardzo charakterystyczną funkcję, podobną do roli, jaką odgrywają wyższe izby ustawodawcze w innych państwach (a w szczególności Izba Lordów w Anglii). Po raz pierwszy uczestniczy ona w procedurze przed rozpoczęciem debat parlamentarnych. Konstytucja wymaga zasięgnięcia opinii Rady Stanu w przypadku każdego projektu lub każdej propozycji ustawy. Następnie Rada Stanu uczestniczy w procedurze po raz drugi, po pierwszym głosowaniu w parlamencie, w celu ustalenia, na posiedzeniu jawnym, czy należy odstąpić od drugiego głosowania.

W praktyce w ten sposób odstępuje się od drugiego głosowania w przypadku zdecydowanej większości ustaw. Rada Stanu przyjęła politykę, zgodnie z którą wydaje zgodę na odstąpienie od drugiego głosowania w niemal wszystkich przypadkach, z zastrzeżeniem możliwości odmowy w najpoważniejszych przypadkach. Potencjalne przeszkody uniemożliwiające odstąpienie od drugiego głosowania eliminuje się najczęściej w toku procedury wstępnej.

Należy również zauważyć, że uprawnienie, jakim dysponuje Rada Stanu, nie stanowi w rzeczywistości prawa weta, co – ponadto – byłoby trudne do pogodzenia z faktem, że Rada Stanu nie jest organem wybieralnym. Członków Rady Stanu mianuje bowiem Wielki Książę. Wakaty obsadza się zgodnie z ustaloną kolejnością – pierwszą osobę wyznacza bezpośrednio Wielki Książę, drugą wybiera się z listy trzech kandydatów zaproponowanych przez parlament, a trzecią – z listy trzech kandydatów zaproponowanych Radę Stanu. Rada Stanu może jedynie opóźnić uchwalenie ustawy o dwa miesiące i w ten sposób zapewnić organowi ustawodawczemu dodatkowy czas do namysłu.

Wielki Książę uczestniczy w procedurze ustawodawczej nie tylko na jej początku (w przypadku rządowych projektów ustaw), ale również po ostatecznym przyjęciu tekstu ustawy przez parlament. Konstytucja Luksemburga stanowi, że „Wielki Książę ogłasza ustawy w ciągu trzech miesięcy od dnia ich uchwalenia przez parlament”.

Rozporządzenia Wielkiego Księcia

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 12 lipca 1996 r. o reformie Rady Stanu (loi du 12 juillet 1996 portant réforme du Conseil d'Etat) **projekt rozporządzenia** przyjęty w celu wykonania ustaw i traktatów można przedłożyć Wielkiemu Księciu dopiero wówczas, gdy **Rada Stanu** przedstawi swoje **stanowisko** w jego sprawie.

Rząd może jednak odstąpić od stosowania tej zasady ogólnej w przypadku nagłej konieczności (co podlega ocenie Wielkiego Księcia dokonywanej w oparciu o sprawozdanie z uzasadnieniem sporządzone przez ministra, który wystąpił z inicjatywą wydania danego aktu) i zwolnić się tym samym z obowiązku wystąpienia do Rady Stanu (lub *Haute Corporation*, jak się ją czasami określa) z wnioskiem o przedstawienie stanowiska. Możliwość skorzystania z tej **procedury nadzwyczajnej** jest jednak ograniczona i dotyczy wyjątkowych przypadków.

Ponadto jeżeli ustawa zawiera wyraźny wymóg, zgodnie z którym należy uzyskać stanowisko Rady Stanu dotyczące rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, w żadnym przypadku nie można skorzystać z procedury nadzwyczajnej. Taka sama zasada dotyczy poprawek do projektów rozporządzeń, w odniesieniu do których Rada Stanu przedstawiła już swoje pierwsze stanowisko.

Podobnie jak w przypadku ustaw, Rada Stanu formułuje swoje stanowisko w przedmiocie projektów rozporządzeń w formie **sprawozdania z uzasadnieniem** zawierającego rozważania ogólne, analizę tekstu projektu oraz – w stosownych przypadkach – własny projekt.

Analiza Rady Stanu odnosi się zarówno do kwestii merytorycznych, jak i do formy projektów rozporządzeń, a także ich zgodności z nadrzędną normą prawną.

Bazy aktów prawnych

Strona [Légilux](#) jest internetowym portalem prawnym rządu Wielkiego Księstwa Luksemburga.

Strona zapewnia dostęp do luksemburskiego ustawodawstwa w formie nieprzetworzonych (oryginalnych) tekstów zawartych w serii Mémorial A lub w formie tekstów skonsolidowanych, w większości znajdujących się w kodeksach oraz zbiorach ustawodawstwa.

Strona internetowa dzieli się na trzy główne dziedziny:

dział legislacji zawiera publikacje dotyczące ustawodawstwa luksemburskiego oraz różne inne publikacje i teksty skonsolidowane;

dział administracji obejmuje publikacje określone jako „administracyjne”. Są to przede wszystkim zbiory zawarte w serii Mémorial B, jak również *Annuaire Officiel d'Administration et de Législation* (urzędowy wykaz dotyczący administracji i ustawodawstwa);

od dnia 1 czerwca 2016 r. **dział spółek i stowarzyszeń**, Mémorial C, zastąpiono wykazem publikacji dostępnych na stronie internetowej

rejstru działalności gospodarczej Luksemburga (Registre de commerce et des Sociétés – RCS). Archiwum serii Mémorial C, od 1996 r. do ostatniej serii Mémorial C opublikowanej w dniu 27 lipca 2016 r., będzie nadal dostępne w **dziale spółek i stowarzyszeń**.

Czy dostęp do baz danych jest nieodpłatny?

Tak, dostęp do baz danych jest **nieodpłatny**.

Powiązane strony

[Strona internetowa Légilux](#)

[Rada Stanu](#)

[Parlament](#)

[Rząd](#)

[Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

Ostatnia aktualizacja: 17/07/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.